Het mbo in het onderwijslandschap

12 januari 2021

Marijke van Huijstee

Beleidsmedewerker Onderwijs en Examinering
ROC Rijn IJssel
Arnhem

Welke kenmerken hebben mbo-studenten?

→ poll 1

Hoeveel vmbo-ers, leerlingen praktijkonderwijs en havisten gaan naar het mbo?

Doorstroom van het vo naar het mbo:

Het aantal leerlingen dat van het vmbo (alle leerwegen) naar het mbo doorstroomt geeft samen met de hoeveelheid leerlingen die vanuit de havo of het vwo naar het mbo instromen het volgende beeld:

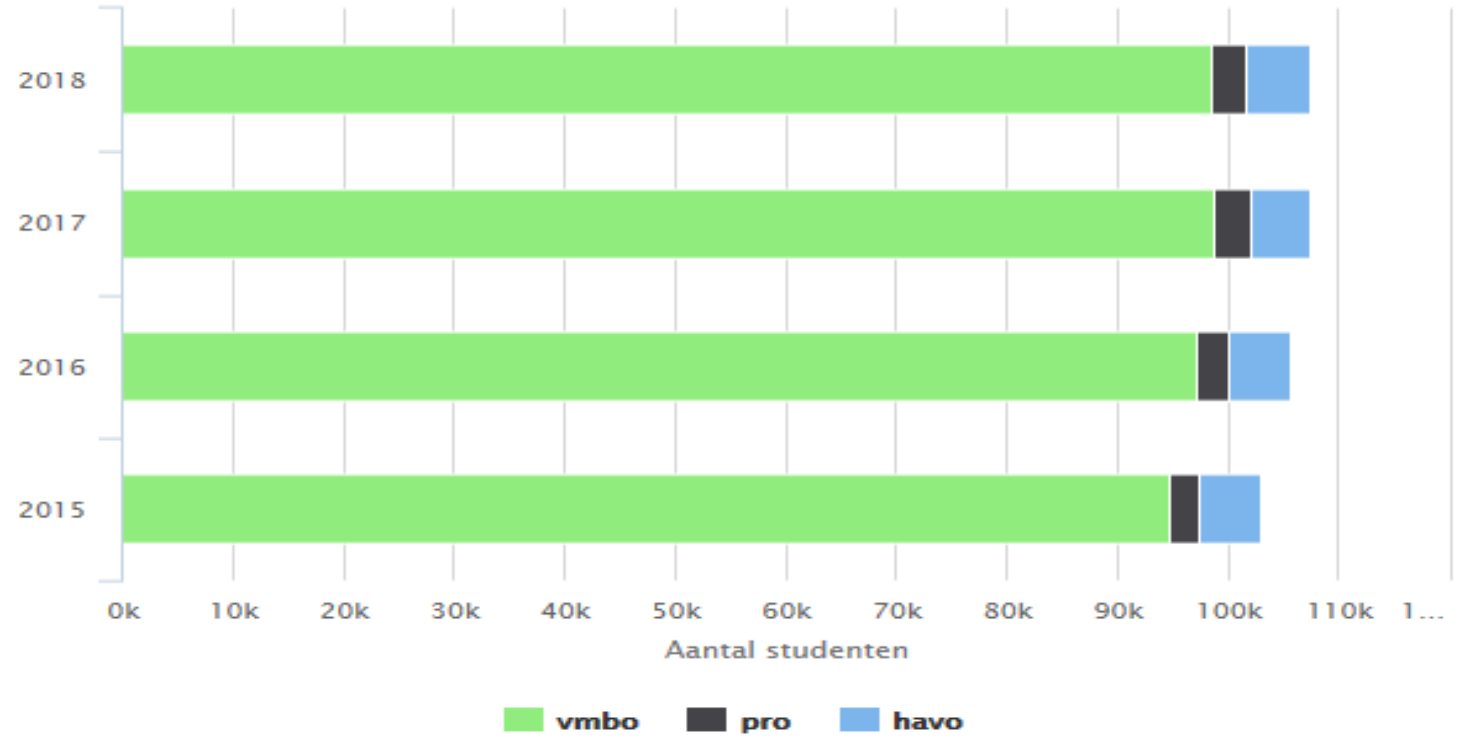

Waar zit het mbo in het onderwijsbestel?

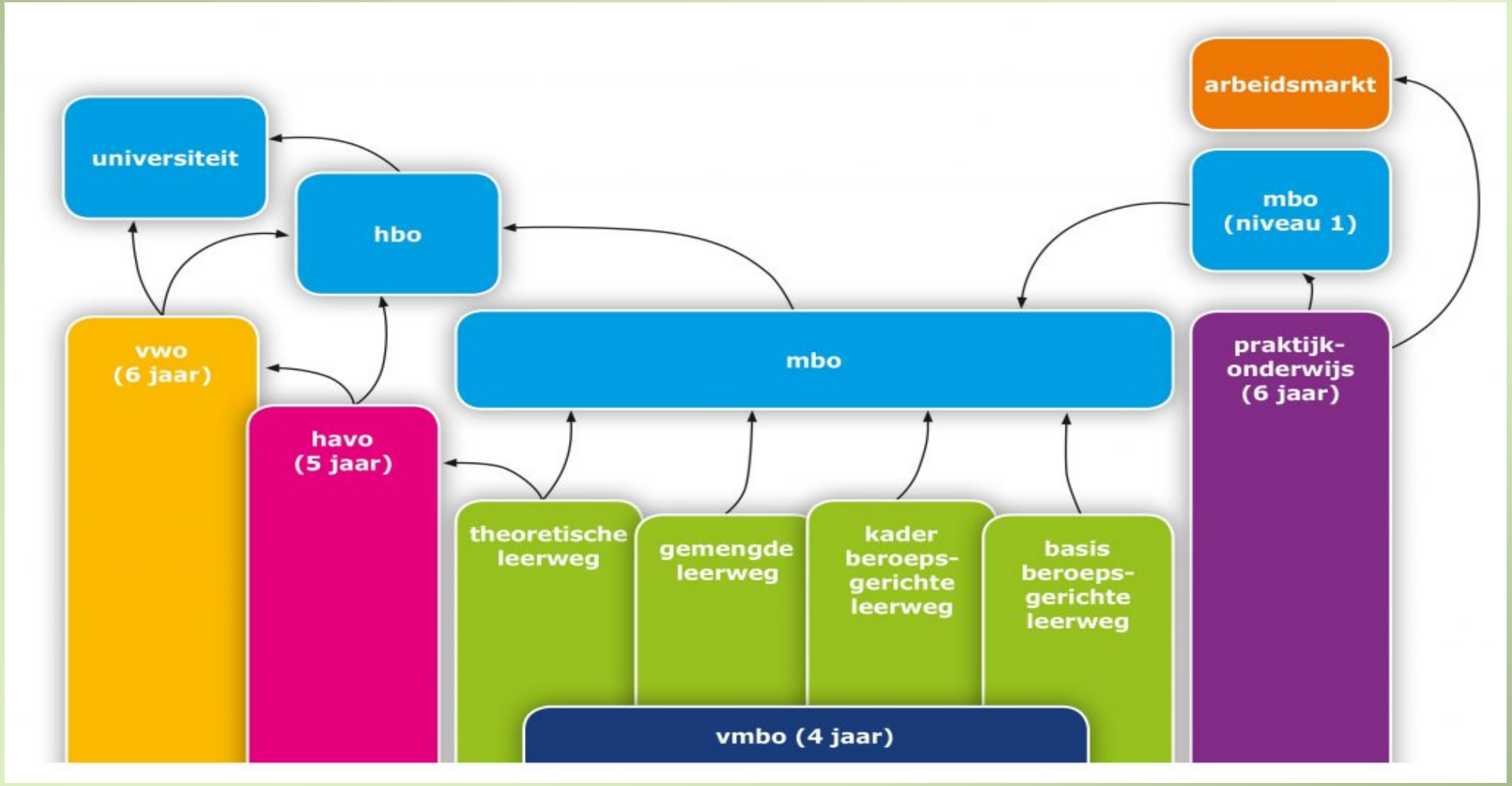

Hoe zit het mbo in elkaar?

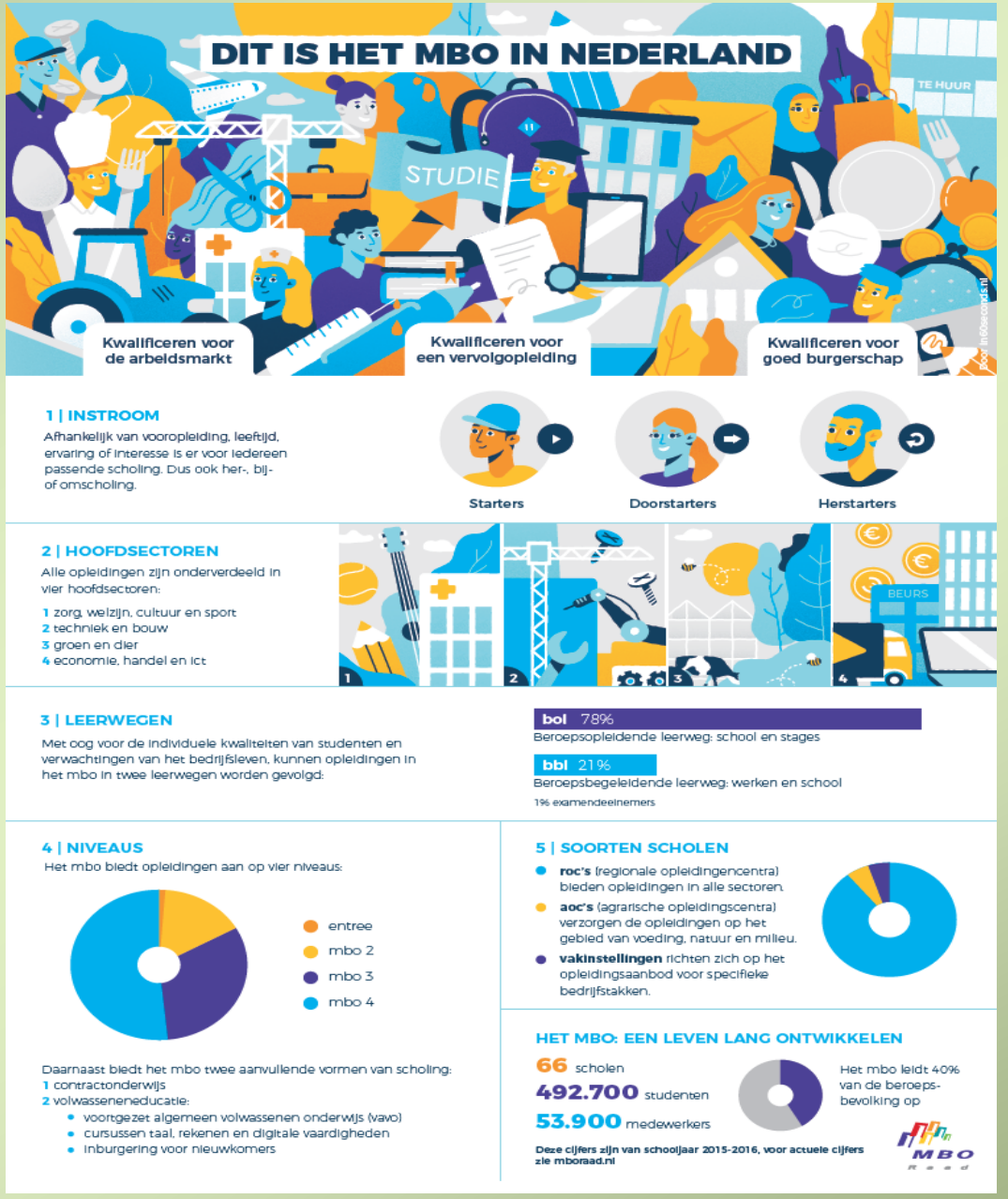

Hoeveel mbo-opleidingen?

Een terras waar op een terrastafeltje een maaltijd is geserveerd.

De vraag die gesteld wordt aan een aantal voorbijgangers:

Hoeveel mbo-opleidingen hebben meegewerkt aan wat hier op deze terrastafel staat?

→ Wat denkt u?

Hoeveel scholen en hoeveel studenten?

Aantal mbo-scholen	63
Aantal mbo-studenten	507.900
Aantal crebo-opleidingen	952
Aantal mbo-beroepsopleidingen	182
Gemiddeld aantal studenten per mbo-school	8.060

Bron: DUO

Welke opleidingen kiezen studenten?

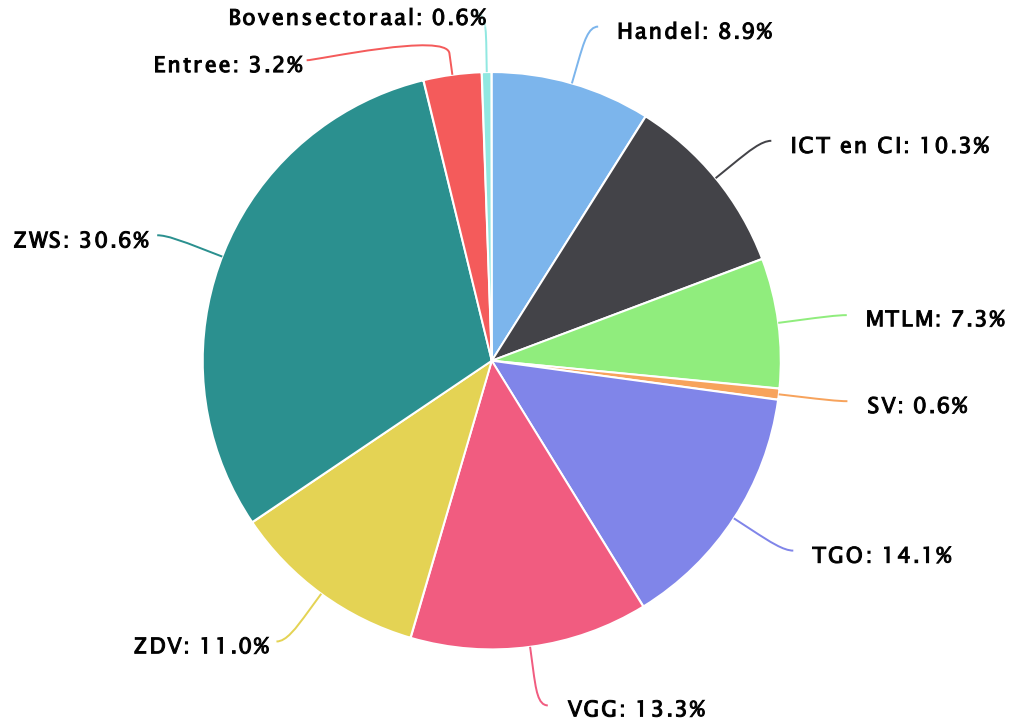

MBO-studenten…wie zijn ze?

Kennismaking met een student niveau 4 en een student niveau 1

Wat zijn de eisen voor het examen Nederlands in het mbo?

- Examinering Nederlands op de vijf vaardigheden op 2F of 3F:
  - Lezen (centraal examen)- alleen zakelijke teksten met meerkeuzevragen
  - Luisteren (centraal examen)- alleen zakelijke teksten met meerkeuzevragen
  - Spreken (instellingsexamen)
  - Gesprekken voeren (instellingsexamen)
  - Schrijven (instellingsexamen)
- Entree: deelname examens Nederlands op 2F, resultaat niet van invloed op slagen
- Niveau 2: 2F, eindcijfer Nederlands 5 of hoger
- Niveau 3: 2F, eindcijfer Nederlands 5 of hoger
- Niveau 4: 3F, eindcijfers Nederlands en Engels tenminste 5 en 6 in willekeurige volgorde

Referentiekader Nederlands

Zakelijke teksten **Lezen 2F**	**Lezen 3F**
Kan teksten lezen over alledaagse onderwerpen, onderwerpen die aansluiten bij de leefwereld van de leerling en over onderwerpen die verder van de leerling afstaan.	Kan een grote variatie aan teksten over onderwerpen uit de (beroeps)opleiding en van maatschappelijke aard zelfstandig lezen. Leest met begrip voor geheel en details.
De onderwerpen zijn concreet en alledaags. Teksten kunnen qua onderwerp ook iets verder bij de deelnemer vandaan staan.	De tekst kan een ingewikkelde en formele situatie behandelen.

Wat zijn de eisen voor het examen Engels in het mbo?

- Engels wordt alleen geëxamineerd op niveau 4
  - op B1 (generiek minimum)
  - Lezen (centraal examen)- alleen zakelijke teksten met meerkeuzevragen
  - Luisteren (centraal examen)- alleen zakelijke teksten met meerkeuzevragen
  - op A2 (generiek minimum)
  - Spreken (instellingsexamen)
  - Gesprekken voeren (instellingsexamen)
  - Schrijven (instellingsexamen)
- eindcijfers Nederlands en Engels tenminste 5 en 6 in willekeurige volgorde

Hoe ziet het programma voor de talen eruit in het curriculum?

- Gemiddeld 1,5 uur begeleide onderwijstijd per week tot aan de examens Nederlands en Engels
- Gemiddeld 1 uur per week extra taalondersteuning in het 1e jaar
- Focus in de klas ligt op examinering
- Drieslag taal
  1. Ondersteunend taalonderwijs (docent Nederlands/ Engels)
  2. Taalontwikkeling in vaklessen en op stage (vakdocent/ stagebegeleider)
  3. Persoonlijke oefening en remediering (docent Nederlands/Engels)
- Veel digitale leermiddelen om zelfstandig te oefenen

Knelpunten

- weinig ruimte in curriculum voor talenonderwijs
- Studenten met taalachterstand
- Taalontwikkeling in de vaklessen hangt samen met mogelijkheden vakdocenten

Curriculum mbo-opleiding niveau 3

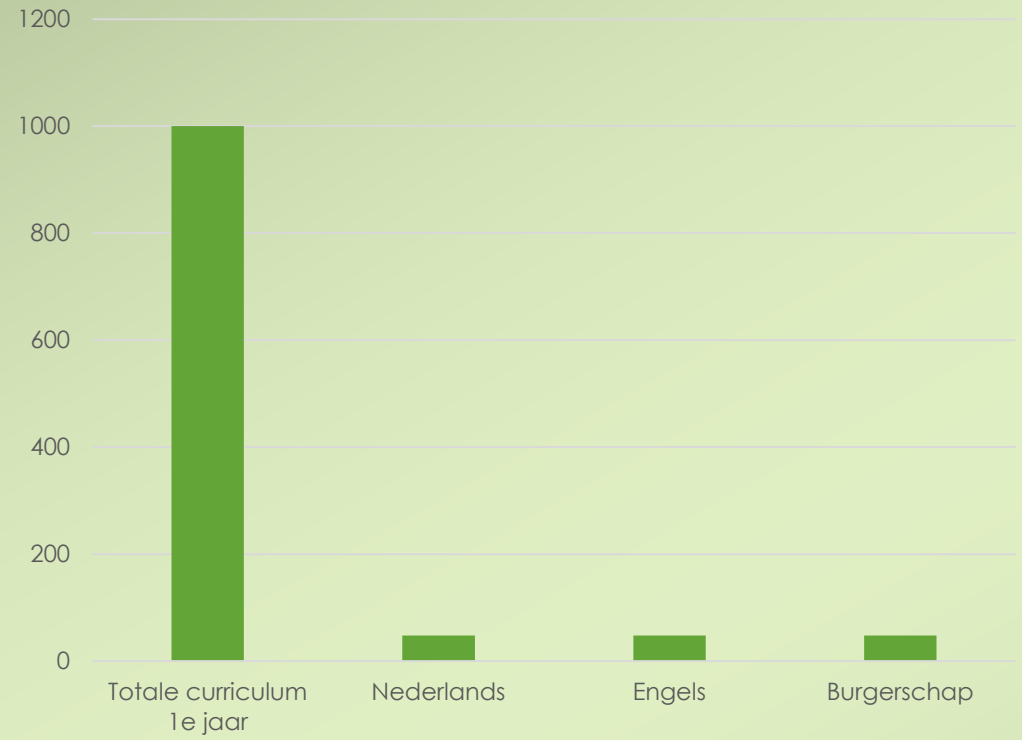

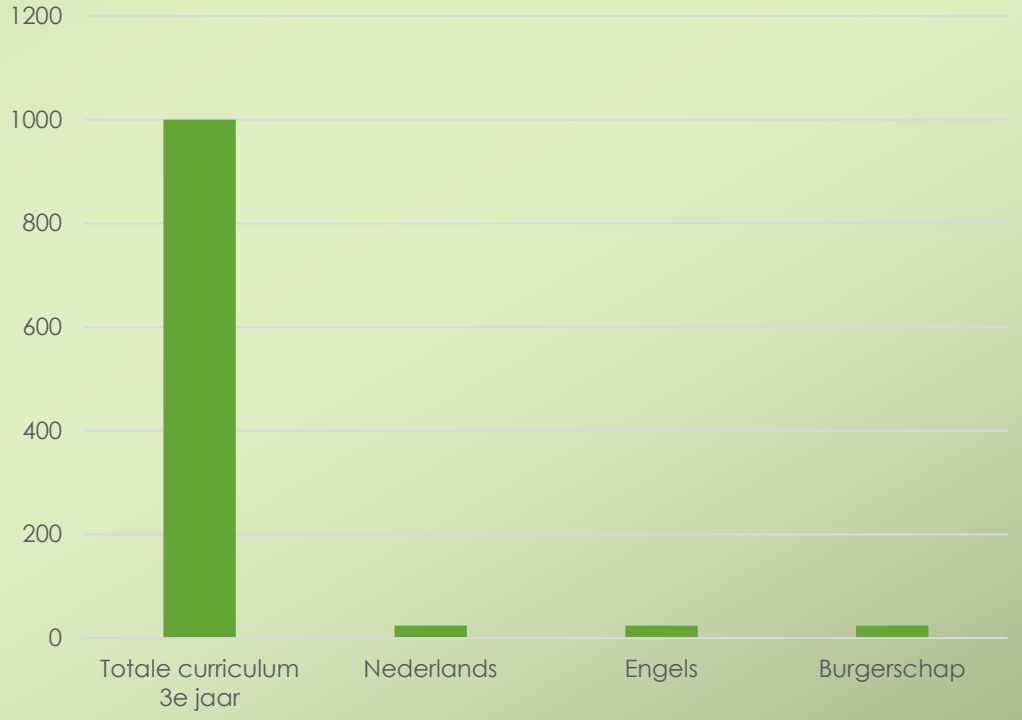

Wat is de rol van de docenten Nederlands en Engels in het opleidingsteam?

Docent Nederlands/ Engels:

- zit vaak in meerdere opleidingsteams
- zit in opleidingsoverstijgende vakgroepen Nederlands
- heeft te maken met veel verschillende vakcollega's
- is ook vaak loopbaancoach van een groep studenten

Examinering Nederlands/ Engels

Studenten mogen sinds 2019 het mbo-examen Nederlands en/of Engels doen als ze op het vereiste niveau zijn (voorheen: als ze tenminste de helft van hun mbo-opleiding hebben voltooid).

Is dit goed nieuws? Of is dit slecht nieuws?

→Poll 2

Goed nieuws..

Studenten hoeven na het behalen van hun examens geen Nederlands (of Engels) meer te volgen

→ Ze hebben meer tijd voor andere vakken

→ Overige studenten krijgen meer aandacht bij de talen

Slecht nieuws..

→ Het wordt voor studenten lastiger om hun taalvaardigheid/ studievaardigheid te onderhouden als ze geen Nederlands/ Engels meer krijgen.

→ Voorbereiding op het hbo wordt ook moeilijker zonder focus op taal.

Welke aandacht krijgt lezen in het curriculum?

- In het programma Nederlands bij lezen vooral aandacht voor zakelijke teksten (want examen!)en voorbereiding op meerkeuzevragen
- Studenten mbo krijgen weinig kans om te ontdekken of ze lezers zijn
- Vakgroepen en docenten talen zijn zich wel bewust van belang van lezen van fictie voor hun studenten
- Leesprojecten worden op roc's zeker opgezet- maar leiden meestal niet tot structurele aandacht voor lezen

En wat zijn de eisen voor het examen Burgerschap?

Burgerschapsagenda- 2017-2021:

De basis: vier dimensies van burgerschapsonderwijs

- 1. De politiek-juridische dimensie (de basiswaarden van onze samenleving, het omgaan met waarden en dilemma's)
- 2. De economische dimensie (deelname aan de arbeidsgemeenschap, arbeidsproces, als consument)
- 3. De sociaal-maatschappelijke dimensie (actieve deelname aan de gemeenschap, acceptatie en waardering van verschillen tussen mensen en van de culturele verscheidenheid in Nederland,
- 4. Vitaal burgerschap (zorg voor de eigen vitaliteit en fitheid, als burger en als werknemer, sporten en bewegen, risicogedrag zoals slechte voeding, roken, alcohol, onveilige seks en drugs)

Plus 21e eeuwse vaardigheden: Aandacht voor ontwikkelen van kritische denkvaardigheden en kennis van mensenrechten, om onder meer de sociale weerbaarheid van studenten te vergroten

Welke kansen liggen er voor de bibliotheek?

- Bij lessen Nederlands, Engels en Burgerschap
- Docenten Ne zijn zich ervan bewust dat (meer) lezen van fictie/non-fictie voor studenten zinvol is.
- Docenten Engels zijn zich ervan bewust dat het kunnen lezen van Engels voor studenten de wereld groter maakt en…
- dat studenten met Nederlands als tweede taal door het Engels eerder in aanraking komen met schrijvers uit het land waar hun roots liggen (internationae boeken Engels)
- Docenten Burgerschap zien mogelijkheden om thema's via aantrekkelijke ficties/ non-fictie over het voetlicht te brengen.
- Docenten Nederlands, Engels en Burgerschap werken af en toe al samen.
- Sommige roc's werken samen met bibliotheken

Hoe kom je het mbo binnen?

- Hoe kom je het mbo binnen als educatief medewerker/ leesconsulent?

1. Ga eerst na of er al lopende projecten rond lezen zijn (zie sites) op het roc waar je contact mee wilt leggen
2. Leg op het roc bijvoorbeeld contact met:
    1. Coordinator/ beleidsmedewerker taalbeleid van het roc
    2. Teamleider
    3. Vertegenwoordiger van de vakgroep Nederlands van een cluster/ sector
    4. Vertegenwoordiger van de vakgroep Burgerschap van een cluster/ sector

Links naar websites

Adressen van roc's in de regio:

- https://www.mboraad.nl/het-mbo/feiten-en-cijfers/mbo-scholen

Site informatie Burgerschap in mbo

- https://www.mboraad.nl/platforms-projecten/burgerschap-het-mbo-0

Sites voor het referentiekader talen en rekenen en andere info Nederlands en Engels mbo

https://taalenrekenenmbo.nl/

- waar projecten rond lezen in mbo te vinden zijn:
  - https://www.lezen.nl/nl
  - www.itta.uva.nl

Site over mediawijsheid in onderwijs

- https://www.ixperium.nl/
- https://www.ixperium.nl/onderzoeken-en-ontwikkelen/publicaties/competentieset-leren-en-lesgeven-met-ict/